

VOLBY 2008: PROHRANÝ STŘET O STŘED

CO ROZHODLO VOLBY?

- ČSSD dokázala nasát protestní potenciál z různých stran. Získala nemalou část voličů ODS, dílčí zisky také na úkor ostatních stran.
- ODS ztratila ve specifických sociálních kategoriích: mezi lidmi ve věku 30 až 44 let, zaměstnanci v nedělnických profesích (obecně mezi ekonomicky aktivními), lidmi s průměrnými a mírně nadprůměrnými příjmy a mezi středoškoláky i vysokoškoláky
- ODS ztratila „centrum“: volili ji pouze vyhraněně pravicoví voliči.
(z prezentace Daniela Kunštáta na semináři CEVRO Krajské volby 2008, 24.11.2008)

PROČ ODS PROHRÁLA VOLBY?

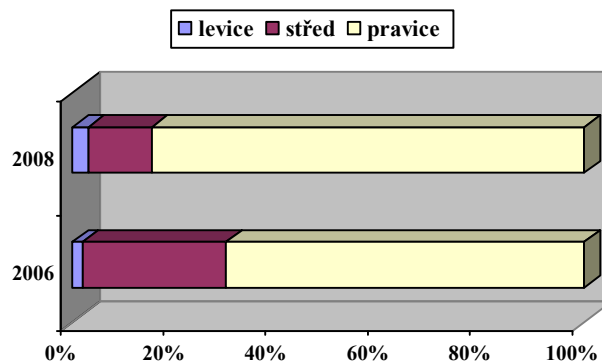
- Prohra ODS v roce 2008 nebyla historická, její neúspěch je zcela srovnatelný s krajskými volbami 2000 či parlamentními 2002.
- Proti celostátní kampani ČSSD šla téměř komunální podoba kampaně ODS.
- Realizované celostátní minikampaně ODS byly příliš obecné a nemohly konkurovat konkrétní kampani ČSSD. Regionální podoby kampaně pak měly často „nezávislou“ podobu zcela odideologizovaného vychvalování „technických“ úspěchů.
- ODS nejenže nekomunikuje správně kroky své vlády, ale především ODS a jí vedená vláda neplní předvolební očekávání svých voličů.
- Z vládnutí ODS se jak na vládní, tak na regionální úrovni zcela vytratil étos. Kandidující hejtmani v roce 2008 nenabídli étos vůbec žádný.
- Vzhledem k regionálně rozrůzněným propadům a ziskům ODS nelze neúspěch svalit pouze na vládu. Krajské reprezentace ODS nesou velký díl odpovědnosti.
- V některých krajích doplatila ODS na to, že se voličům nabídla věrohodná nelevicová alternativa.
(podle Stanislava Balíka z analýzy krajských voleb pro HK ODS)

TABULKY A GRAFY

Tab. 1: Kde brala ČSSD svoje voliče (oproti roku 2006, v %)?

ČSSD	70
KDU-ČSL	2
ODS	8
KSČM	3
SZ	2
Jiné strany	1
Nevoliči	11
Prvovoliči	3

Graf 1: Jak se změnil elektorát ODS oproti roku 2006

Komentář: ODS ztratila „centrum“: volili ji téměř výhradně vyhraněně pravicoví voliči. Z hlediska sebezařazení na pravolevé škále je nynější voličská základna (sebe)definovaná „pravicověji“ než tomu bylo v posledních (vítězných) volbách. Mezi voliči, kteří se identifikují „středově“ (třetina populace), získala drtivou většinu právě ČSSD, jejíž elektorát se takto posunul levého středu. To je hlavní příčina porážky ODS.

Tab. 2: Rozložení hodnotové orientace české společnosti (v %)

	sociální	nekonzistentní	liberální
VII.07	43	25	33
III.06	41	25	34

SHRNUTÍ ANALÝZY KRAJSKÝCH VOLEB

DALŠÍ DATA ZE ZPRÁVY HLAVNÍ KANCELÁŘE ODS:

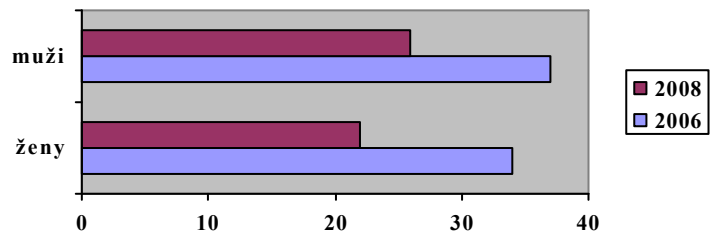
- Z hlediska síly voličských vazeb má současný elektorát ČSSD jen 43 % přesvědčených příznivců ku 55 % u ODS (KSČM 71 %, KDU 68 %, SZ 44 %).
- Zatímco ODS se může opřít o stabilní základnu přibližně 15 až 20 % všech voličů, u ČSSD se jedná o minimálně 20 až 25 %. Z tohoto úhlu pohledu je proto každý volební zdar ODS (2004 a 2006) nutno chápat jako výjimku, nikoliv pravidlo.
- ODS má nejvíce skalních voličů – 9,5%, ČSSD 7,6% a KSČM 6,3%. Takřka dvě třetiny voličů (61,6%) jsou ovlivnitelní, z nichž má ODS potenciál získat takřka polovinu (27,3%).
- Podíl přesvědčených příznivců ODS je sice vyšší, nicméně v porovnání s minulostí voličské jádro strany oslabuje: potvrzuje se tak dlouhodobý trend rozvolňování intenzity vazby mezi stranou a voliči.
- Bezjmála dvě pětiny (37 %) těch, kteří předloni volili ODS, se v krajských volbách uchýlili k volební absenci. Pouze polovina voličů ODS v r. 2006 podpořila stranu i v krajských volbách.
- ODS disponuje velmi podprůměrnou podporou mezi ženami. Vedle žen jsou největší slabinou ODS důchodci a lidé s vyučením bez maturity (jde o dvě pětiny populace, často jsou to přirozeně právě důchodci).
- ČSSD získala nejvíce voličů ve všech příjmových skupinách s výjimkou nejvyšších příjmových kategorií. Oproti r. 2006 ODS dramaticky ztratila mezi lidmi s průměrnými a mírně nadprůměrnými příjmy.

POLITOLOG STANISLAV BALÍK K VÝSLEDKŮM V KRAJSKÝCH MĚSTECH

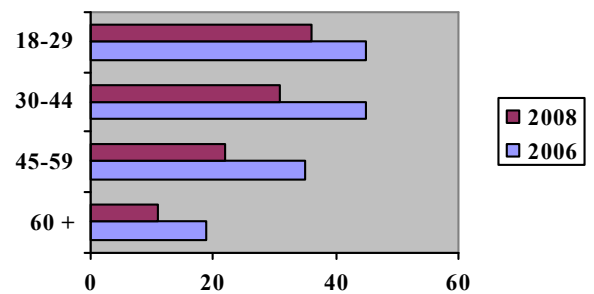
Analýza dokládá zisky ODS ve 25 největších městech. I ve chvíli, kdy bychom se zaměřili pouze na krajská města, vychází z analýzy totožná informace: lze pozorovat velkou diferenci, změna není uniformní, tudíž nemá jednu centrální příčinu. Z krajských měst jedině v Jihlavě získala ODS v porovnání absolutních počtů o 4,9 % voličů víc než v roce 2004, ve všech ostatních ztrácela. Někde jen mírně (Ostrava -4,2 %, Olomouc -5,3 %, Kladno -6,7 %, Zlín -8,5 %), jinde skutečně zásadně (Pardubice -27 %, Hradec Králové -28 %, Ústí nad Labem -30,6 % a Karlovy Vary dokonce -51,2 %). Nejde o rozdíl v procentech, ale v absolutních počtech hlasů, kde bychom spíše měli při výrazně vyšší účasti očekávat navýšení. Tradičně nejslabší moravská místa jako Olomouc či Zlín pak byly ve svých výsledcích pro ODS silnější než její tradiční bašty Pardubice, Hradec Králové, Liberec, Ústí nad Labem či Karlovy Vary.

Pokud by totiž volby skutečně byly pouze referendem o Topolánkovi a jeho vládě, byla by při homogenosti České republiky reakce voličů v zásadě uniformní – pokles či vzrůst by byl ve všech krajích obdobný. Tak tomu ale nebylo. Lze se samozřejmě dohadovat a měřit nejrůznějšími výzkumy, v jakém poměru se na výsledku podepsala celostátní a krajská úroveň politiky ODS, je ale zřejmé, že snaha vyvinout regionální reprezentace z odpovědnosti evidentně neodpovídá realitě.

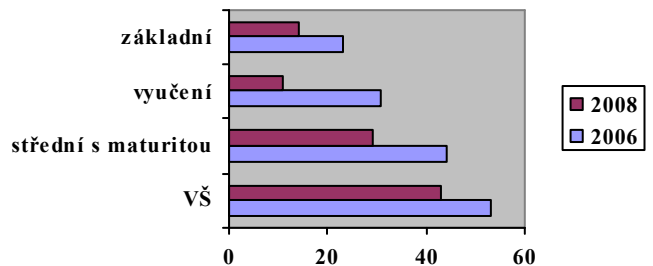
Volba ODS podle pohlaví (v %)

Volba ODS podle věku (v %)

Volba ODS podle vzdělání (v %)

Volba ODS podle ekonomické aktivity (v %)

